

ÇOCUKLARIMIZA OLUMLU DAVRANIŞLARI NASIL KAZANDIRABİLİRİZ

PDR SERVİSİ

Her çocuk özel ve ayrı bir dünya. Çocukların yetiştikleri ortamlar, aileler ve kültürler farklı olduğu için davranışlarda doğal olarak farklılıklar gösterebiliyor.

Çocukların ilk öğrenmesi ailede gerçekleşir.

Aile ve ailenin bulunduğu sosyal çevreye ilişkin faktörler çocuğun olumlu ya da olumsuz davranış biçimlerini kazandırmaktadır. Araştırmalara göre ailedeki bireylerin davranışlarından, çocukların davranışı bağımsız değil.

Okul öncesi dönemde birçok nedene bağlı olarak çocuklarda problem davranışlar meydana gelebilmektedir.

Problem davranışların bir kısmı gelişim sürecinin bir parçası olmakla birlikte gelişim süreci sonrasında da sıklıkla devam ediyorsa problem davranış olarak değerlendirilmektedir.

Çoğumuz belki farkında değiliz fakat çocuklar çok iyi bir gözlemcidir ve her yapılan davranışı kaydedebilir.

[Bu davranış, ister olumlu, ister olumsuz olsun](#)

Genellikle yaptıkları davranışlarının sonuçlarına göre çocuklar, ebeveynleri tarafından değerlendirilir. Davranışın sonucuna göre olumlu dönüş alan çocuklar da, [aynı davranışları tekrar etme ihtimali armaktadır.](#)

Çocuğunuz ne kadar istenmeyen davranışlarda bulunursa bulunsun, olumsuz olan [çocuğun kendisi değil, davranışdır.](#) Çocuğunuzun türlü yaramazlıklarından, kötü davranışlarından yorulan ve yıpranan ebeveynler, çocuklarını olduklarından daha kötü görebilir, öfke besleyebilir hatta ondan utanç duyabilir. Ancak bu sizi çocuğunuzdan uzaklaştırmaktan başka bir işe yaramayacaktır. Özellikle çocuğunuzla yaptığı davranış hakkında konuşurken olumlu tutum içerisinde olmak, işleri sizler için daha kolay hale getirecektir. Örneğin, çocuğa “Beni çıldırtıyorsun! Çok sinir bozucusun” demekle “İyi bir çocuk olmana rağmen ..... yapman beni sinirlendiriyor.” demek arasında büyük bir fark vardır.

[Çocuklar kendi yaşına göre huylar geliştirebilirler. Bulunduğu yaş grubuna göre doğal olarak davranışları ve olaylara karşı tepkileri de değişecektir.](#)

[Peki çocuklar neden olumsuz davranış gösteriyor olabilirler?](#)

- Kendilerini ifade etmek
- Arkadaş kazanmak
- İlgi çekmek
- İstedikleri bir şeyi yerine getirtmeye çalışmak
- Yetersizlik hissi
- Ortamı sevmeme ya da uyumsuzluk
- Sevilmeyen bir kişinin ortamda bulunması
- Sevilmeyen bir nesnenin ortamda bulunması
- Cezadan kaçmak için
- Öfke duygusunu ya da kızgınlığını ifade etmek için

Problem Davranışlarla Karşılaşınca Nasıl Davranmalıyız?

Davranışın Nedenini Anlamaya Çalışmalıyız

Kötü ve yaramaz çocuk yoktur. Ancak bir çocuk istenmeyen bir davranışta bulunduğu anda, bu davranışı neden yaptığını anlamaya çalışmak onunla ilgili ön yargıları ve genelleme yapmanızı engelleyecektir.

Amacı dikkat çekmek mi, mesaj vermek mi, bir şeye ulaşmak mı, sağlık sorunu mu var gibi olası nedenleri düşünerek bir tespit yapmak gereklidir. Davranışı gözlemleyin. Ne zaman ve nerede yapıyor? Sebebini fark edin. Olumsuz davranışı ortadan kaldırmamanın ilk adımı davranışın nedenini fark ettikten sonra sebebi ortadan kaldırmaktır.

Gömezden Gelme/Olumsuz davranış söndürmeye yönelik yöntemler

Eğer çocuğunuz kendisine ya da bir başkasına ciddi derecede zarar verecek olumsuz bir davranışta bulunmuyorsa (ağlamak, bağırmak, küsmek, yemek yememek vs.) bu gibi hareketlerde bulunduğu her zaman ilginizi ondan çekip olumlu ya da olumsuz herhangi bir tepkide bulunmayarak onu kendisiyle baş başa bırakmayı deneyebilirsiniz. Ancak bunu tutarlı bir şekilde, her zaman uygulamalısınız. Tutarlı davranıldığı takdirde çocuk, davranışının işlevsiz olduğunu fark ederek buna son verecektir.

Sosyal Becerilerini Geliştirmek için Yönlendirin

Ebeveynlerin problem davranışlara ilişkin çözüm arayışı sürecinde çocuklarının sosyal becerilerini geliştirmeleri önem taşımaktadır. Zira problem davranışlarla başa çıkmada sosyal becerilerin kazandırılması temel prensiplerden birisidir. Sosyal beceriler ile problem davranışlar arasında negatif bir ilişki söz konusudur. Başka bir ifadeyle, çocukların sosyal beceri düzeyi arttıkça problem davranış düzeyi azalmaktadır.

Kesin, Net bir şekilde İletişim Kurmalıyız

Olumsuz davranış karşısında sakinliğinizi koruyarak, bağırpıp çağırmadan ancak kararlı bir şekilde tepkinizi belirtin. Çocuğunuzun yapmasını istemediğiniz davranışı olabildiğince somut, açık bir şekilde ifade edin. Örneğin "Uslu bir çocuk ol." Ya da "Yaramazlık yapma" demek, çocuklar için belirsiz ifadeler olabilir. Bunun yerine "Oyun oynadıktan sonra oyuncaklarını yerine koymalısın." ya da "Otobüste bir başkası rahatsız olabileceğinden çok yüksek sesle konuşmamalısın, kısık sesle konuşabilirsin" gibi ifadeler, daha açık ve olumsuz davranışa vurgu yapan ifadelerdir.

Yaptığı davranışların yanlış olduğunu anlayacağı bir dilden anlatın. Çocukların her şeyi yeni öğrendiğini unutmayın.

Ebeveynler olarak istenmeyen davranışlara çözüm ararken çocuğun bulunduğu yaş aralığını (bulunduğu bilişsel dönemi) atlayabiliyoruz. Çocuğun yaş dönemine göre istenmeyen davranış örnekleri anlatın. Çözümler o döneme uygun olsun.

Bıkmayın! Sonra bir de çocuğunuzdan bu davranışın neden yapmaması gerektiğini dinleyin. Neden bu davranışın yanlış olduğunu, niçin yapamayacağımızı sözlü olarak anlattırın. Bakalım sizi ne kadar anlamışlar. Bazı çocuklar aynı hataları tekrar tekrar yapabilir. Bunun en önemli nedeni bu yanlış davranışın neden yapamayacağını anlamamış olmalarıdır.

Sorumluluk Verebilirsiniz

Sorumluluk eğitimi çocukların olumsuz davranış örneklerini azaltmada en etkili yöntemlerden biridir. Bu bağlamda çocuklara odasını toplama ve düzenli tutma, temizlik vb. ihtiyaçlarını tek başına yerine getirme, kardeşinin bakımında yardımcı olma, ailece yapılacak etkinliklerde karar verme sürecine katılımını sağlamak, harçlık biriktirerek istediği gibi harcama, evde çiçek/hayvan bakımı ve genel temizlikle ilgili bazı işlerde yaşlarına uygun sorumluluklar vermek etkilidir.

Olumlu Davranışı Yakalamalı ve Takdir Etmeyi Unutmamalıyız

Çocuğunuzun takdir ederken, onu niçin takdir ettiğinizi mutlaka söyleyin.

Olumsuz davranış önceden sezip olumlu davranışa yönlendirin

Berber sporif faaliyetlere katılın

Hata yaptıklarında düzeltmelerine olanak verin

Olumsuz davranışlar da utandırmayın

Çocuklarımıza her zaman değer verdiğimizizi, her koşulda onları sevdiğimizi ve onlara olan sevgimizin koşullara bağlı olmadığını, her zaman sözlü ve davranışsal olarak açık ve net bir şekilde ifade etmeliyiz.

Tam tersine sorunun problem davranış da olduğunu kişiyi değil, davranışı eleştirmemiz gerektiğini asla unutmamalıyız.

Bize olan sevgi ve güven duygularını zedeleyecek kelimeleri asla kullanmamalıyız.

Çocukların olumlu davranışlarına odaklanmanız ve onları takdir etmeniz çok önemlidir.